

3268
6.29

TÜKENMÄZ UMUT
KAYNAA
şiir toplumu

Tükermaç Ümit
Kaymaç
Kongram 2009.

№3
Lingvistică
Bölümü
Bilim mecmu'i
2010

TÜKENMÄZ UMUT

KAYNAA

Genç şairlerin yaradıcılı

debüt

Komrat - 2009

~~bu kitabın yaygını Anna Karlamenaya
en hoş duygularla
23.12.09 ✓~~

DeDe

TÜKENMÄZ UMUT

KAYNAA

Genç şairlerin yaradıcılıu

debüt

Bu kiyadın çıkması için Azerbaycanlı
jurnalist, gagauzların bk dostu **AGASI**
HUN`A kendi Őkrmz bildireriz.

Tertipi: **Güllü Karanfil**

Redaktorlar: **Güllü Karanfil**
Todur Marinoglu

Korektor: **Lena Marinova**

Kiyadın kabı:
“**DEDELERİMİZİN TÜRKÜLERİ**”
resimci: **Dmitri Savastin**

“Tkenmz umut kaynaa” adlı bu almanaha girdi
mart-aprel aylarında geiriln I Gagauza Őir
hem proza yarışmasında yer alan gençlerin
yaratmaları. oyu için bu kiyat debt sayılır.
Yaratmalarda yaşamanın türlü tarafları açıklanır.

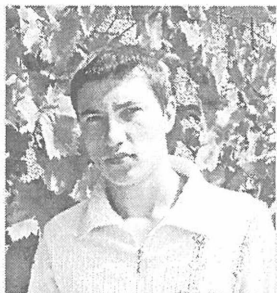
var”, - deyip, gençlerin arasında bir şiir hem proza yarışması düzennedik. Yarışmamıza 46 genç katıldı, herbiri dä ödüllendirildi. Yer alan gençlerin yaratıcılı girdi bu topluma.

Büün elinizdä tuttuunuz bu kiyat gagauzların üçüncü toplum-debütu. 2009-cu yıldayız. Birinci toplumnan üçüncü toplum arasında 50 yıl durêr, ikinciylän sä 20. İki toplumun yubileyi, bunun sa duumak günü. Umutlanêrım, ani şansora debütler arasında bukadar büyük ara olmayacak.

Bu türlü yaratıcılık toplumnanı her zaman kanatlandırdı gençleri, yol açtı onnara büyük poeziyaya. Sade biraz yardım, sade biraz arka da bizdä dä peydalanacêk Fizulilär, Puşkinnär, Karaçobannar, Emineskular. İnanêrım, ani büüncü şairlerin sıralarına eklenir genç, yeni bakışlı söz ustaları. Bu talantlı gençlerä bakınca, umut kanatları bizi literaturamızın büyük geleceenä götürer, poeziyamızın şafkında yeni üüsekliklär gösterer. İnanêriz, ani gagauz literaturasının şanı geleceää var! Hem dä kaavi!

Yolcuya yol yaraşêr. Yolunuz dayman açık olsun, gençlär!

Büük sevgiylän Güllü KARANFİL

VASİL KRİSTOV

Duudu Avdarma
küüyündä 1992-cı yılda.
Ürener 11-ci klasta.
Yazêr büük havezlän
vatani için, sevda için.

Hey, sän Bucaam!

Sabaa. Güneş, ama serin,
Eşil otçaaz kraa altında.
Kokêr tolokada pelin,
Çoban koyun güder kırdä.

Çiftçi, güneş taa çıkmadaan,
İşleer topraa, büüder emiş.
Mutlu uşak, nicä Oglan
Onu Bucak, belli, sevmiş.

Hey, sän Bucaam, yok yılların
Sensiz büüdämeeriz uşak.
Dinmáz senin o kolların,
Almaa uşakları kucak.

Kayıl Oglan bu gün kalksın,
Gütsün koyun çayırarda.
Girgin Oguz bu gün çalsın,
Nasıl geçmiş zamannarda.

Kim kabaatlı? Kendim

Avşam, sölä bana, avşam,
Dooru bana sölä.
Angı kırdá düştü kuşaam
Gidärkän sevgimä?

Angı kırdá hoşluk gezer,
Yaşêêr pak duygular?
Ama canım inkâr eder:
- Yok bu türlü sular.

Duygu-iplik oldu çelik-
Dürter fikirimi.
Canım aalêêr, başım iilik
Aarêêrim sevgimi.

Heptän oldu ürääm betsif
Braktı beni sevgim...
Gözäl duygu oldu pak tif.
Kim kabaatlı? Kendim.

Yanêr sevdam sana deyni

Güneş şilêêr göktä yalpak,
Ürääm düüler aşlak-aşlak.
İçim sızlêêr, canım yanêr,
Gözüm seni görmää aarêêr.

Açan seni gördüm seftä,
Açtı güllär maavi göktä.
Güneş kızı seni sandım,
Ürktüm, kanatlandı canım.

İsteerim hep seni görmää,
Seni görmää, sevmää, sevmää.
Bölä duygu bendä eni,
Yanêr sevdam sana deyni.

***

Lüzgär esärdi canımda
Yaprakları karıştırdı.
Senin durarkan yanında
Ürääm çiçek gibi açardı.

Gelärdi aklıma günnär,
Açan güneş göktä yalpaktı,
Ne kırmızı gözäl güllär
Eşil kaavi dalda açardı.

Ama birdän beni braktın
Bän sa buna hazır hic diildim.
Sän üreemi benim kırdın
Açan senin olmaa kayıldım.

Canım pek garipli durêr,
Sän başkasınnan, diil benimnän
İçim susuz, sensiz yanêr
Hem dä saplêêr sivri tikennän.

NADİ LOZOVA

Duudu 1991-ci yılda Çadır dolayının Kiriyet küüyündä. Ürener Tiraspol kolecindä. Fabula hem şiir yazêr 12 yaşından beeri.

Baariş: kim taa faydalı?

Geçäardi bir beygir hem dä inek

Bir-birinä onnar selâm verdi.

Yannarından uçaardı bir sinek.

O durgundu da seslendi.

Beygir ilk açtı sözünü

Büüldüp iki mor gözünü:

-Ya sölä bana inek,

Nedän sän beenilersin pek?

Neçin çorbacı beni

Beenmeer hep nicä seni?

İnek uzun-uzun baktı

Da gülümseyrâk dedi:

-Çorbacı beni beener

Avşam sabaa beni saayer...

Beygir pek üfkelendi,

Anırıp ona dedi: -

- Çorbacıya bir ayda

Bendän olêr taa çok fayda...

-Annat, beygir, seslerim bän

Ne fayda olêr sendän?

Derin soluk beygir çekti
Masalına o çeketti.
Sinek sa açıp aazını
Sesläärdi her bir lafını.
-Yazın kıra giderim bän,
Evä toplêêrim yakacak,
Hiç kurtulamêê'm sinektän.
Güneş yakêr. Of pek sıcak.
Kırda pluga bän koşulêrim,
Alafları bän taşıyerim.
Kışın seni bän doyurêrim
Pek çok işi salt bän yapêrim.
Hem taa...
-Ya dur, beygir, durgun biraz,
Gördüm fayda sendän pek aaz.
-Nesoy aaz, mari inek,
Annamazsın! Pak bir eşek.
-Bän eşekim mi? Ya bak
Bän diilim okadar ahmak.
Te ilkin oldu bir küsüş,
Taa sora bir titsi düüş.
Te araya girdi şeytan,
Kalktı toz, kalktı boran.
Sinek sä o vakıt hızlı
Gitti eşää, sansın atlı.
Da annattı şişä-şişä,
Ki ikisi kalktı düüşä.
Eşek alatlayrak geldi,
Baarıp onnara dedi:
-Yok fayda bu düüşmektän,
Ama var fayda bendän.

İşidersiniz mi siz?
Te geldim bän, fikirsiz,
Bän eşek beni anêrlar,
Hem insannan uydurêrlar.
Ama siz...
İnek beygırlän güldülär
Bitkidä düzüştülär.

Bir günnük kısmet

Bir sabaa yavaş-yavaş
Eşek domuza gelmiş.
Ya, seslä beni, kardaş,-
Ne eşek ona demiş?
-Domuzçuum, kafadarım,
Kol-kola tutunalım
Ev saabinä girelim,
Bir gün cennet görelim!
-Hadi gidelim, ama
Bela gelir başıma!
-Hey, domuz, beni seslä,
Çorbacı gitti gölä
Gelecäk taa edidä
Osaat çıkacez evdän.
Akıllıysın sän, eşek,
Senin gibi var siirek.

Hadi gidelim hızlı,
Kaybetmeylim vakıdı.
Damdand ikisi çıkıp
Evâ dooru yollanıp,
Eşek kilidi kırdı,
İçeri onnar kaydı.
Taulu domuz açan girdi
Dolap üstünâ pindi.
Orada çok imää vardı,
Ama aazçaazı pek dardı.
Doldurup iki yanna
Baardı kafadarına.
-Bre, eşek, buray gelsänâ
Tatlı imeeyi isänâ...
-Bän istemeerim imää,
İsteerim moda göstermäâ.
Gardroba girdi eşek,
Buldu orada biyaz döşek
Atıp sırtına onu,
Çeketti giinmäâ donu,
İki botucuk giidi,
Biraz gezip o dindi.
Saçlarını örüdü,
Bir büyük bant orayı koydu.
Boyaları aaradı.
Buldu, tez açtı, baktı.
Pudra koydu dudaana,
Pomadayı yanaana,
Tuşu peliklerinâ,
Lakı kirpiklerinâ.
Aynaya açan baktı,

Gözleri ateş çaktı.
Korkudan o atladı,
Ürktü, ödü patladı!
Kendini o kaybedip
Dışarı birdän attı.
Te domuz artık doydu,
Kendinä bir neet koydu
Şindi deyni raatlanmaa
Lääzım divanda yatmaa.
Uyandıktan sora genä
İsteyecek gursaa imää.
Birdä açan o yattı.
Aklısına saat geldi.
Saat gösterer ediyi,
Çorbacı evä geldi.
Ne yapsın yazık domuz
Olmasın deyni tuz-buz.
O çeketti aalamaa,
Baara-baara gorklamaa:
-Yok, eşek beni sattı,
Bana demedään kaçtı.
Bän sä burada kaldım,
Bela gelmeycäk sandım.
Kapuyu domuz açtı,
Saabini görüp, kaçtı.
Çorbacı sevineräk,
Ani çok balık tuttu
„Etiştım“ deer, güleräk.
Te o kapuyu açtı,
Şafkı koştı da şaştı...
Ayakları sürüştü,

Sırt üstü erä düştü.
Ne sä baarmaa istedi,
Ama heptän kesildi.
Zavallı pek prost oldu
Rengi-benizi soldu.
Adam pek üfkelendi,
Oldu nicä diil kendi.
Aldı bıçaa elinä,
Gitti domuzu kesmää.
Domuz gitti, domuz öldü...
Eşek pekçä pişman oldu,
Ani bir günnük rayda
Olmadı hiç bir fayda.
Eşek biraz düşündü
Da kendisinä dedi:
Ömür boyu yaşa damda,
Nekadar bir gün rayda.

LENA MOKANU

Duudu 1991-ci yılda, Valkaneş dolayının Çeşmä-küüyündä çokuşaklı ayledä. Ürener Komrat Devlet Universitetindä. Bilim tarafından taa kuvetlendiynän pek isteer faydalı olmaa kendi halkına.

Malimin nasaatı

Gelän geçän biz toprakta,
İlktän çiçek gibi açêriz.
Büyüm gibi gün altında
Yavaş, yavaşıcık seneriz.

Te genä yaklaşêr ilkyaz
Yaşamamız geçer pek hoş.
Te ihtiyarlık geler biyaz...
Para, varlık...inanma, boş.

Kuvet taa varkan güüdündä
Topla, getir evä,
Kur odanı hem as perdä,
Sofra al evinä.

Suva, boya hem taa yarat,
Üüt un, doldur fırın.
Oollarına sän ger kanat,
Kablet telli gelin!

Dua et Allaha sessiz,
Da tut hep aklında,
Yavrum, gelân-gideniz biz,
Yolcuyuz dünnäda.

***

Koru, koru onu ne var!
Sevdir sän kalbini
Bu dünnäda, inan, pek aar
Tutmaa pak içini.

Koru, koru onu ne var,
Sevdir topraa, dili
Yısıt hem sev ... vakıt pek dar,
Kaybetmä kendini.

Sevgi hatırına

Kara göktä iki yıldız,
İki kırlangaç havada
İkisindä dä bir dipsiz,
Dipsiz duygu var –büük sevda.

Onnar uçêrlar düşlerdä,
Hem dä yaşêrlar cennettä,
Da salt tennär kalêr erdä.
Ama garip kalplär zeettä...

Onnar şilêrlar göklerdä.
Ak şafk- nişan büük sevgidän...
Da ne başka läüzim zeedä,
Açan var o, hem varsın sän?!

GAGAUZ MİLLİ ARHİVİ

№

3268

**«CENTRUL DE CERCETĂRI
ȘTIINȚIFICE AL GAGAUZIEI»**

**НИЦ ГАГАУЗИИ
ИМ. М.В. МАРУНЕВИЧ**

Uzak bobama

Bän sendän istemedim hiç bişey.
Bu bitki adımındı sana.
Bän yalnızım, prost et, ki kışın
Yaz vermedi kuvet boş canıma.

Sıcakkan kelebek kanatlarinnan
Uçaraktan hep auttu beni.
Ama kış sert ayazinnan
En bettän sıktı boş güüdemo.

Bän sendän istemedim hiç bişey
Yaşadım anamın elindä.
Bän yalnızım, yalnızım bu kışın...
Sän dä bişey istemä bendän.

Kabaatlıysın sän, ani bayırlan
Yalnızlık bän büüttüm içimdä.
Kabaatlıysın, ki onedi yıldır
Ayırdın sevdanı sän bendän.

Bän sendän hiç istemeerim bişey,
Çöl ürääm sırça gibi pak.
Ama sora geldiynän o sert kış...
Sän bendän hiç aarama sıcak.

LENA FIÇICI

Duudu 1990-cı yılda Valkaneştä. Ürener Kişinevdä, Medițina Universitetindä, Ana dilindä deneer yazmaa 9-cu klastan. Beener yazmaa taa çok ana tarafı için.

İlkyaz sevdası

Neçin şenim bän sabaalän?
Hep uçêrim tüü gibi?
Bu sevda geldi alatlan
Onu ilkyaz getirdi.

Şen türkü kuşlar çalêrlar
Yısınıp güneşçiktä.
Bän dä her gün şen gezerim,
Yısidêr beni sevda.

Büük havezlän okuyerim
Kiyadımı sundurmada.
Aydın fikirlär geldiinän
Çekederim peet yazmaa.

Gözlerim yanêr ateşlän
Saçlarmı lüzgâr öper.
Yısınêr üzüm güneşlän,
İlkyaz sevdası gelir.

Duygular

Alçak evcääz, maavi kapu,
İnan ki unutmam,
Her bir düştä görerim bän
Seni ana topraam.

Uzak kırı, eşil daayı
Tutêrim aklımda.
Anam bobamnan oturêr
Alçak sundurmada.

Küülüleri görerim bän
Her bir tatlı düştä.
Ana-boba nasaatını
Tutêrim canımda:

“Unutma hiç Vatanını,
Getir hep aklına.
Pek zoor olurasaydı sana,
Geeri dön evinä”.

***

Te geldi avşam evä
Çii yalabıyer otta.
Bän durêrım sokakta
Hem bakêrım büük aya.

Ayın yalabık şılaa
Düşer evin üstünä.
İşidilmeer hiç bir ses.
Herkez yattı uyumaa.

Hem büüklär, hem küçüklär
Dinnener evlerindä.
Salt çekirgä sesini
Duyırım köşedä.

**KRİSTİNA
KAPUŞÇULU**

1991-ci yılda Valkaneştä duudu. Üürener Valkaneş teoretik liteyindä 12 klasta. Yazêr 14 yaşından beeri. Şiirdä beener açıklamaa insannık, vatan, sevda temalarını.

Sevda yaşêr bu dünnäda

Sevda için var yazılı
Pek çok şiir, pek çok maani.
Sevda yaşêr bu dünnedä
Herbir küüdä hem ayledä.

Bu duyguyu bilerlär hepsi:
Hem ihtyarlar, hem dä gençlär.
Herbirinä sevda – kısmettir,
Herbirinä sevda – güllär.

Adam gidärsä birerä,
Eşi bekleer, umutlanêr.
Dua eder o Allaha –
Buna da deniler sevda.

Sevda yanı var yaşamak,
Sevda yanı var annaşmak.
Kimin sevda yok evindä,
Boşa yaşêr o dünnädä.

Yaşa, insan, sevdylan sän,
Ne dä zorlar sana gelsä.
Sevda yaşarsa içindä,
Kahırların kaçır sendän.

İnsan olmaa

Bilmeerim bän ne düşünmää,
İsteerim bän pek üürenmää,
Angı zanaat bana kapmaa
Hem nesoy dünnädä olmaa?

Anam, bobam üürettilər
Yaşamakta iilik yapmaa,
Fukaaraya yardım etmää,
Hastaları unutmamaa.

İlkin istäärdim üürenmää
Bän doktor yardımcısına.
Şindi bilmäm ne istemää,
Bıktım nasaat ta seslemää.

Ama islää bilerim bän,
Ani insan bän olacam.
Elbetki, läüzüm üürenmää,
Ama läüzüm insan olmaa.

Olsun benim dä nasaatım,
Olsun benim dä yardımım.

Bu diil kolay yaşamakta
Hem diil kolay zorluklarda.

Uşaklarım beni ansın,
Ani çok islâhlık yaptım.
Canım isteerim raatlansın,
Bu toprakta izim kalsın.

Dua

Acı, hata – canım kara.
Ne zor bana, ne aar bana.

Çökerim bän dizlerimä,
Kurtaracak sade dua.
Bän Allaha dua ederim
Hem canımı da açıklêırım.

Ona var sade umudum,
Dua ettim da uyudum.
Allaa bana yardım etti,
Duam, olmalı, etişti.

Kim taa yardım edär bana,
Verir cuvap o duama?

Çok saa ol, Allahım benim,
Genä bana yardım ettin.

ANNA BOGDAN

Duudu 1990-cı yılda Beşalma küüyündä Ürener Kişinevda ULİM-dä Halklararası ilişkilär fakultetindä. Yazêr büyük havezlän vatan, sevda hem yaşamak için.

Bucaam...

Büüttün beni sän zor hem aar,
Yaptım sana pek çok zarar:
Kırdım fidan bän daalarda
Otu biçtim hep dolayda.

Eer aar geldiyseydi sölä-
Yapmam bän şansora bolä.
Her gücendiysäydin, Bucaam,
Sölä bana, diişilecäm.

Küsü salt tutma, Vatanım,
Zerä acıyer benim canım,
Sızlêr fena bakışından
Hem kaşların dürüklüündän ...

Tä büünnan-büün yaşêêrım bän,
(Sän prost ettin beni heptän)
Besleerim ii toprakları,
Hem koruyerım daaları.

Sesleerim hergün türküyü,

O uyudêr bütün küüyü.
Lüzgâr bizä onu çalêr,
O türküsünnän kâr büüleer.

Tä bu soy benim Vatanım-
Görüp onu, durêr kanım.
En pek severim bän Bucaa-
Allaa alır onu kucaa.

İlk sevda

İlk sevda en ilk duygu.
Hepsi, olmalı, duydu
O aldangaç dadını,
Kaynadır al kanını.

O pek ansızdan geler,
Canını çabuk sarêr,
Nicä kor kızgın haşlêr,
Kâr şarap - sarfoş eder.

Şen olêr bütün dünnä,
Aydınnık hep üreenä
Pak soluk gibi girer,
Hep beni sevindirer.

Gün dä, sansın, taa aydın
Hiç pelin dä diil pelin
Dolaylar da şen güler-
Bu sevda beni enseer.

Salt sakınma sän sevmää,
Sevdanı ilerletmää.
İlk sevda-o en paalı.
En uygun hem en tatlı!

Büük ömür, uzun yollar
Hem koruyun, ayozlar,
Allahın izinini,
Sevdanın ak rengini!

Benim anam

Benim anam, nicä yıldız,
Brakmaz beni o hiç yalnız.
Gitsäm uzak taa erlerä,
Anam benimnän herkerä.

O dooruluklan salt yaşêêr,
Can sıcaklı onda taşêr .
Eer varsaydı bendä zorluk
O çözecek onu çabuk.

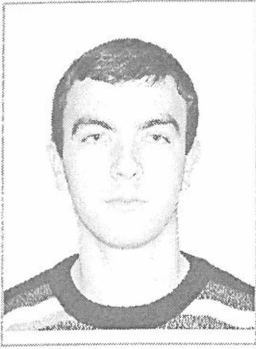
Güneş gibi o yısdêr,
Sevinmelik bana baaşlêêr.
Bana deyni o pek paalı,
Canım benim ona baalı.

Tä güz geldi

Tä güz geldi uçêr kuşlar,
Hem taa kısa oldu günnär.
Dut fidanı kaldı çıplak,
Duruklandı kâr yaşamak.

Lüzgär da pek titsi eser –
Hemen bu güz yazı enseer.
Kendisini dürer göklär.
Başçamızda sendi güllär.

Dünnä bütün kışa hazır,
Ayazları bekleer hem kır.
Kaara insan da seviner, –
Salt o bizä umut verer.

NIKOLAY ESİR

Duudu 1985 yılda Kongazda. Ürendi Kongaz Moldova-Türk lişeyindä, taa sora G.Gaydarcı adına Komrat Teoretik lişeyindä. 2008 yılda başardı Moldova Teknik Universitedini. Şiir hem proza urunda dener kendini 2003-cü yıldan. Bir kiyadı çıktı.

İnan

Kannı bu cenk, çirkin zaman
Bilerim zor, ama inan.
İnan, açan yaşın bitti.
İnan, açan umut bitti.

Ko desinnär oolun öldü,
Ko desinnär o çürüdü.
İnan anam, bän gelecäm,
Da kapuyu yavaş aç`çam.

Erä bän dizcä çökecäm,
„Aalama, mamu”,- deyecäm.
Kısaymış ömürüm, anam,
Pek uzakta ölüm topraam.

Mezarımda otlar büyer
Hem yukarda kuşlar çalêr.

Yok kim gelsin mezarıma,
Koysun bir kruça başıma.

Döksün acı, aşlak yaşlar
Da dirilsin ölü taşlar.
İnan, anam, inan, inan,
Bän olacam üüsek fidan.

Sän gelecän yazın bana
Oturacan dal altına,
Sallanarak uzun dallar
Sana yavaş söyleyeceklär:

„Bän gelecäm, ana topraam,
Bän gelecäm, inan anam...”

Bay Vani

Bu iş dekabridäydi. Bän henez indiydim avtobustan avtostañiyada, da urup sumkayı arkama, gidärdim evä. Evdä bän yoktum bu sıra dört afta, onuştan pek özlediydim evdekileri. Taman bobam da reystän sora dinnenärdi evdä birkaç gün. Pek istärdim onunnan buluşmaa, neçin ki iki aya kadar onu görmediydim, hep yollarda, kıpmayıp gözlerini maşınayı koolardı.

Bän Kişinevdan gelärkan bir yaamur boşandı, pek çok yaamadı, ama bizim küüdä yollara bu etti. Yollar yımışadılar, onuştan läüzımdı bakmaa pek islä ayakların altına, ki girmemää batak içinä. Artık karannık olardı, evlerdä tutuşardı şafklar, aylelär toplanardılar iştän sora evlerinä.

Bana kaldıydı iki sokak evädan, açan bän gördüm aul boyunda bir adam. O yatardı erdä, üstü sade batak olmuştu, bir bakıştan vardı nicä annamaa, ani bu adam içki kaptırmış islää. Yayıp kollarını her taraflara, o uyardı suratı yıkarı da daul gibi hırlardı.

Bän düşündüm bu adamın karısı için, nicä bekleer onu da, bilmeyip neredä o, bulamêêr kendinä er. Yaklaşıp taa yakın bän benzettim bu sarfoşu bizim senseleyä, bay Vaniyä. Durgunup onun yanında, bän heptän annadım, ani yanılmadım.

Yoktu nicä onu brakmaa bölä yol üstündä. Erdän suuk gelir, hem var nicä kimsey gezsın cöplerindä, alıp onun parasını. Koyup bir tarafa sumkayı, bän

başladım onu uyandırmaa. Ama taa ilindi tankı aktarmaa başaşaa, nekadar uyandırmaa bay Vaniyi. Belliydi, ani o dalmıştı uykuya islää, bekim ona gelärdi, ani o uyuyer döşendä.

Görüp, ani sallayıp bay Vaninin kolunu bän bişey yapmadım, bän başladım onu kaldırmaa. Bezbelli duydu bu adam, ani onu sallêrlar nicä çuvalı, da çeketti gelmää kendinä. Baştan açtı bir gözünü. Kapadı. Açtı öbür gözünü. Kapadı. Açıp ikisini da gözlerini, o yavaş-yavaş uyandı, annayıp neredä bulunêr. Bana gelir beni o tanımadı birdän, neçinki sordu bana bir fasıl soruş:

-Lambu, sän mi beni dartıştirêrsın? Kendin domuz gibi sarfoşun! Ne, ölä hızlı aydın mı?

Bän sustum. Bay Vani, oflayıp, mekleyeräk, yavaş-yavaş kalktı ayaklarına, da yaptı bir-iki adım sansın henez üürenärdi gezmää. Kösteklenip taşın üstündä, o uçaceydı burnusunnan batak içinä, bän tutmaydım onu.

- Bay Vani, hadi bän sizä yardım edecäm evä etişmää.

- Kimsin sän, çocuum? Bän kendim da etişecäm... Ama, hadi yardım et, yoruldum büün, bütün gün iştäydım. Sora ortaklarlan barda üzär gram çektik. Sora taa... allem. Bän artık tutmêêrim aklımda. Senin nicä adın, oolum?

Bän söledim bay Vaniya adımı.

- Kostika, sän mi?! Gördüm zotkan kimäsa benzer. Sän ne küüdä görünmersin? Aa, üürenersin... Üürenmää läüzım. Kırdä işlemää pek zor. Üürenin da taa ilin bizdän işläyin da taa çok kazanın...

Bay Vaninin aazı hiç kapanmazdı. Gidärdi o yavaş, benim artık başladıydı üfkäm ona çıkmaa. Bir kaç kerä mamu telefon etti bana. İmää hazır, beni bekleerlä. Söleyip, neçin geç kalêrım, bän kapadım telefonu, gideräk ötää dooru. Benim kurtkam olduydu sade bataak, neçinki bay Vani tutunardı bendän bataklı ellärlän. Buna artık bakmayım, bän düşünärdim taa hızlı götürmää onu evä da etişmää aylemä.

- Neçin, bay Vani, işän sora evä gitmemişin? Ne bıkadaradan çok içmişin?

Bay Vani, işidip bu lafları, durgundu, da dartıp kendi kolunu benim ellerimdän, söledi:

-Sän ne beni üüredersin? Küçüksün taa bu iş için! Yaşamayı taa annamadın, üüredersin büükleri!

Görüp, ani bän onu gücendirdim, alatladım söylemää:

-Afet, bay Vani. Bän üüretmerim, ama ne, islää mi gelecek Soni bulüya, görüp seni bu halda?

Söleyeräk bu lafları, bän kaptım bay Vaninin kolunu, da biz toparlandık ötää dooru.

- Soni bulü bişey demeyecek... Sän ne, bilmeersin mi ani o yok evdä?

- Bilmeirim. Bän küüdä pek aaz vakıt bulunêrım. Neredä o?

- Kazanmakta. Turçıyada. Artık üç yıl Eni Yıldan sora olacek. Nicä gitti, bir kerä da evä gelmedi. Sade para yollêr uşaklara hem bana...

Bay Vani, zor oflayıp, sustu da biz yollandık ileri dooru, katmayıp bir da laf biri-birimizä.

Bän aklımca düşünärdim: "Dooru da yapêr Soni bulü, ani gelmeer. Ne bu sarfoşlan kafa düümää mi? Her avşam gelsin evä içkili, çeketsin baarmaa hem düümää..."

Sansın annayıp benim düşünmeklerimi, bay Vani söledi:

- Bän taa ileri bukadar çok içmäzdim. Olardı ayda bir, iki sıra, ama göster bana makar ki bir adamı küüdä, angısı hiç içmeer. Ştundaları burayı katmêırım.

O zaman, üç yıl geeri, pek zordu paraylan. Uşaklar üürenmää başladılar universitedä, ya Kişin-evda kendin bilersin nekadar yaşamaa çok para gider. Bän traktorist işlärdim kırdä, ama para görärdim siirek. Düşündük biz Soniylän ne yapmaa da para kazanmaa yaşamaa deyni. Bizim komuşuyka taman o vakıt Turıtyaya hazırlanardı gitmää kazanmaa. Aldık ödünç para, da dokumentlerini yaptıynan sora Soni gitti Turıtya.

Bay Vani sölärdi bunnarı bana, bezbollahi bu lafları o her gün kafasından geçirärdi, ama sölemää yoktu kimä. Olmaydı o içkili bän düşünërim, ani bän da işitmiyciidim bunnarı hepsini.

- İlk vakıtlar o pek darsıyardı yabancılıkta. Telefon edärdi her afta, aalardı trubkaya. Bän da pek darsıyardım görüp, nicä o zeetlener Turıtyada. Bän da işlärdim gecä-gündüz, içkiyi heptän braktıydım. Soni gideciykän, bizim aramızda laf oldu, ani o altı ay geçtiynän gelecek evä, da sora düşünëcez, gitsin mi o taa bir sıra, ya da dursun evdä, da gideyim kazanmaa bän mi?. Ama altı ay geçti, da Soni laf da

yapmazdı evä gelmäâ deyni. Sölärdi, ani işi pek islä, gelärsa evä, kaybedecek onu, da başka böla paralı er bulamayacak.

Bän şaşardım, nereyâ kaybeldi o aalayan karı, angısı dayanamazdı, ani geçsin vakıt da gelsin evä. Şindi Soni artık telefon etmäâ başladı siirek, edärdi sade sölemäâ, ani parayı gideyim alma banktan, açan yollardı. Gördüynän, ani Soninin yok neeti gelmäâ geeri, bän başladım çok içmäâ. Açan kafan semeli, bän unudêrim birkaç saada, ani bom-boş, karannık evdä insan yok, seslär işidilmeer...Uşaklar, görüp, ani bän sık sarfoş gezerim, aldılar mamusunun tarafını, söyleyip ona, ani taa iyi kalsın Turıtyada, neçin ona läüzım geldiynän çürümäâ küüdä sarfoşlan. Bän işittim aalemdän, ani mamusu yolladı onnara para yola deyni, da gidip İstanbula buluşmuşlar orada. Evä onnar basmêêrlar yıldan zeedä.

Benim buvazumda sansın bir yumak oldu bay Vaninin laflarından sora. Benim pek canım acardı ona, ama neylän var nasıl yardım etmäâ burada?...

Biz artık yaklaştık bay Vaninin evinin yanına.

- Benim laflarımı alma cana yakın, Kostika. Ama ileri dooru yaşarkan aylännän yap ölä, ani ihtiarlıkta kalmayasın yalnız hem läüzımsız.

Silip bataklı ellän yaşlarını, bay Vani eridi karannık aul içindä...

ilkyaz 2008

**KATERİNA
GANEVA**

Duudu Kongaz küüyün-dä
1985-ci yılda. Bitirdi Devlet
Ekonomika Akademiyasını.
Şindi ilerleder üüretimini
rejisura uurunda. Yazêr
gagauzça hem rusça. 3 şiir
kiyadı var.

Kızılay

Sivri hem tombarlak burgasların
Güvez, dipsiz gökä hodul bakêrlar.
Buruk, taştan dökmä sokakların,
Yılan gibi kumda dönüp, akêrlar.
Tükännarın şişä kapuları
Her geçäni varmaa, girmää çaarêrlar.
Haşlak dönerlerin kokuları
Eski bir Türk dünnäsını açêrlar.
Ay-yıldızlı kızıl bayrakların
Yavaş esintidä hep kıpırdêrlar.
Derin battırılı tırnakların
Eni açannara seni adêrlar
Sıcak havaların, Kızılayım:
En aaz – seni gözäl anmaa yapêrlar,
En çok – sendä kayılım kalayım,
Bir sadä iş – yollarımız sapêrlar.

Saracam seni

Bir akına şair olsam,
Üreemi benim torlak,
Fikirimi benim haşlak
Okuyacêydın zorluksuz.
Dünneyimdä benim buulsan,
Kazsaydın canımı derin,
Annayacêydın taa ilin,
Brakêr beni ne soluksuz.
Ne payvantlı tutêr beni,
Ne duudurêr bendä korku,
Ne döndürer beni bozgun...
Beni bütün tanıyacan.
Taa erken biraz, bezbelli.
Şiirlär okunmadık susar.
Vakıt, vallaa, tezdä basar –
Seni bütün bän saracam.

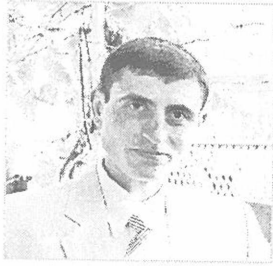
Bulutlar uçaktan

Üüsekliktän, böcek gibi, baktım,
Demir kanatlarda bulunarak,
Bulutlara bakışımı kaktım,
Üstlerindä uçaklan akarak.
Gelin döşää gibi paralanmış
Kaba-kaba, biyaz - biyaz pamuk,
Dünnää borkanından aktarlanmış
Kaymak - bulut üstü gökün - uynuk...
Ba er çıplak, ba su mor-bulanık
Yamalarda bulutların sat-pat
Çıkêr üzä, geerdä sa aydınnık,
Da canımda olêr aydın hem raat.
Kırnakça didilmiş umutlara
Sıkı ekliyim, yok ne yapayım.
Çeker bir atlayım bulutlara
Da su damnasında bän kalayım.

***

Bir Sana, Allahım, güvenerim yalnız,
Sän benim Yardımcımsın, benim Kuvedim!
Elini uzaldêrsın, açan bän raatsız,
Lafını geçirdersin, var uz taabetin.
Göz-kulaksın, açan annadêrim Sana:
Ne kahr, ne bela üstümä bastılar.
Taşımaa her zaman yardımneêrsın bana
Aar ükü, ani dar arkama astılar.
Kaldırêrsın beni hem baaşlêersın umut,
Yanımdaysın benim. Dayadım başımı
Güüsüne, ey Saabim! Kaavilä beni, tut!
Kucaanda koruyêrsın kendi uşaanı.
Bitkisiz metinnik, bitkisiz Sana şan!
Ne göklär, ne da er sıydıramêêr Seni!
Ne mutluyum, ki varım Senin bän uşaan,
Ne mutluyum, ki can baaşladın Sän eni!

MIHAİL KÜRKÇÜ

Duudu 1984-cü yılda Kongazda. Lişeydän sora üürendi Komrat Devlet Universitetinin Agrotehnologiya fakultetindä. Zanaatça adronomdur.

Bucaan rengi

Eşil çayır, kara toprak,
İnsan kıyışıklı, yalpak,
Zengin dolay dolu emiş
Kim sanki onu bilmázmiş?

Adı bu dolayın Bucak!
O pek gözäl hem dä yalpak,
Burda yaşêêr pek ii insan,
O pek işçi hem çalışkan.

Çayırlarda büüyer otlar,
Dolu koyunnan sürülär:
Kara, biyaz, küçük, büyük,
Hepsi gezer bölük- bölük.

İnek otlêêr eşil daada,
Dana baalı durêr damda.
Derä dolu ördek hem kaaz:
Moor, alaca, karaylan biyaz.

Bucak gözäl hem dä girgin.
İnsan büüder altın ekin.
Türlü renklär gözü besleer
Her gagauz bunu duyer.

ANJELA MUTKOĞLU

Duudu 1975-ci yılda Komratta. Bitirdi Komrat Devlet Universitetinin Milli kultura fakultetini. Aldı oyuncu rejisor zanaatını. İşleer D.Kara Çoban adına Komrat lityeyindä resim üüredicisi. Yazmaa başladı 4-5 yıl geeri.

Şafk

Canım düüler senin için,
Senin için, uşaa.
Senin için yaşêırım bän
Senin için öl'cäm.

Senin için sabaadan bän
Uyumêırım, kızım,
Çaarêırım gün duumasını
Senin için, nazlım.

Ko yısıtsın seni güneş,
Benim çiçek kızım,
Aydınnatsın yolu ateş,
Benim ak almazım!

Kuşlar senin için çalêr,
Senin için bu gök.
Sendän duuma bu dünnäda,
İnan, hiç kimsey yok.

Kaldıracam seni, uşam,
Üüsek yıldızlara.
Sân birini savaş almaa,
Ko şafk etsin sana.

Bundan sora bân gidecäm
Uzak uzaklara.
Sana yardım edär bu şafk
Çıkmaa yukarlara.

Dilsiz can

Omuzuma konêr biyaz kaar
Saçlarımı daadêr lüzgär.
Ayaz kırêr ellerimi
Canım taşıyer kahrımı.

Kahr ayazlan karışıp,
Kaavi kardaşça dostlaşıp,
Giderlär dondurup kanı,
Uulêêrlar koparıp canı.

Salt can susêr da dayanêr,
Aar bu cenktä ükü taşıyer.
İsteer kaçmaa, isteer baarmaa...
Sonsuz kurtuluşu bulmaa.

Sedef

D.Karaçobana

Kavak tüüyü topraa yaptı biyaz
Sedef! Geler yıl dönümün!
Bu türlü karşılar seni ilkyaz
Çünkü doluydu ömürün.

Doluydu bilgilerlän hem sevdaların
Da her şeyi sän başladın bizä.
Seni anêrız büyük saygıylan
Sän bal kattın ana dilimizä.

Bizim solmaz yıldızımızsın
Hoduluz, varsın sän bizdä
Kara Çoban, sän kalemizsin!
Biz baş ilderiz önündä!

***

Kırın ortasında kalktı şamatalık
İki sürü neyi sä paylaşamêêrlar artık.

Tä Mandalar Keçileri süser
Hem korkudêrlar, hem dä sölenêrlär:

- Siz Keçilär otlayın sıradan!

Ne çimdiklersiniz ordan-burdan?

- İsteeriz biz olsun hepsi esaplan

Üzümüzü kaybetmedik heptän...

- Bu bütük işlär olmaz alatlan...

Siz annamazsınız, ya gidin buradan.

Beygir eşeklän tarlayı sürêrlär,

Vakıtları hiç yoktur lafetmää.

Gün kauştı, yorgun – yorgun giderlär...

Sabaalän çıkaceklar işlemää.

AFANASIY GERMEK

Duudu 1972-ci yılda Valkaneştä. Orta şkoladan sora üürendi Baku Devlet Universitetindä Duu bilimnär fakultetindä. İşleer Valkaneş Teoretik liteyindä gagauz dili üüredicisi.

Umut

Yaşêrlar burada çoktan
Gagauzlarlan barabar
Bulgarlar, moldovannar
Çingenelär hem ruslar.

Yaşasın bizim Bucak!
Tarlada büüsün başak,
Bereket tavan dolsun,
İnsan hep mutlu olsun!

Olalım biz hep kardaş.
Aula hiç atma taş,
Musaafir sän gel bizä.
Şafk getir evimizä.

Gargaları kualım,
Sade guguş bakalım.
Çünkü guguş o barış,
Açan hep doorudur iş.

Bilmesin Bucak kahr
Bereket büütsün hep kır!
Gözâl yaamurlar yaasın
Aaçlık Bucaa basmasın!

Yap ilik!

Allaa görer seni, beni
Da cezalêêr kötöleri,
İi yapana yardım eder,
Sıkça onu sevindirer.

Dua et genä Allaha,
Verilmä başka günäha.
Yalvar ona, ki prostetsin,
Kötülükleri yoketsin.

Yaşamakta İNSAN ol sän
Da fenalı unut heptän.
İilik yap herbir insana,
Çok isläälik dönür sana.

Bucakta aaçlık

Aaçlık, aaçlık- zor yıllar
Sokakta bela kollar.
Kollêêr her bir insanı...
Hem uursuz Dokänayı.
Doki isteer korumaa,
Küülüleri doyumumaa,
Te o diiştirer ekin,
Alêr paalı bir kilim.
Kazanmaa isteer varlık,
Ama bozêr tamahlık.
Ertesi günü gitmää,
İşini tamannamaa.
Allaa sa cezalamış,
Ki kızçaazı aaç brakmış
Soluk pala almamış,
Booday ona vermemiş.
Da kâr o gecä geler,
Kim sä onu buvazlêr.
Kuyudan ekin alêr,
Salt bir kaç tenä brakêr.
Marta üç gün kalmış
Koyçu Doki geçinmiş.
Aaçlık sa hep düşünmüş
Yapmaa türlü çirkin iş.

**T. Marinoglundun
annatmasına görä*

''Uursuz

Dokäna''

Şen ilkyaz sevdası

Sevdanın dadı gözäl,
Gençlär onu pek özleer,
İlkyazı onnar bekleer,
Güneşä pek seviner.

İlkyaz vakıdı gelir,
Kızlar kâr çiçek açêr.
Seviner bütün gençlik:
"İlkyaza biz etiştik".

Tabiat ta hep diişer,
Gün-gündän gözelleşer.
Kızlar geeri hiç kalmêêr,
Gül gibi onnar açêr.

Çocuklar – karanfillär
Kızlara sıkça gezer.
Delikannı alatlêêr,
Duygular`nı açıklêêr.

Mardın sekizi gelir,
Çocuklar çiçek baaşlêêr
Analara, kızlara,
Kendi kızkardaşlarına.

April ayı çekeder,
Şennik pazarı olêr.

Tabiat, sevda, şennik –
Onnar hep olêr birlik!

May ayın yortuları
Çekeder ilk günnerdân.
Daalara gençlâr çikêr,
Sevdalı oradan döner.

Tabiat, sevda, şennik –
Hep olêr onnar birlik!
İlkyaz delikannardan
Biri kalmêêr gücenik.

İLYA HACI

Duudu 1966 yılda Başküüydä. 1993 yıllarda aldı Moldova İncezanaat institutunda, rejisöraktör zanaatını. Gagauz milli teatrının açılmasından beeri teatrdä Baş rejisörü zanaatında çalışêr. Şiir hem proza uurunda kendini deneer çoktan.

Geçmiş için söz

Günnär pek tez geçer –
onnarı ceviremeeriz bız,
Nicä bir kinoda,
sık düişer resimnär, suratlar,
Ne verdi yaşamak,
kaybettim bir geeri dönmeksiz,
Ama ne kablettim
getirdi sade çok zorluklar.
Dünnädä yaşarak olmalı
çok yaptım yannışlık
Hep kara gecelär,
yollara beni nesä çaarêr.

Ah, fena ecelim – şansora kap-kara yalnızlık...
Uykusuz hem raatsız sabayadan zeetlärlän brakêr.
Deer: Yollan yollara, da paklan dünnädä gezeräk,
Çık üüsek bayıra, bak aşaa,
Allaayı severäk.

Nelär olêr?

Gözlerin raatlı çaldı,
Sessizlii lüzgär aldı,
Bilmeerim nelär olêr,
Neylän sä canım dolêr.

Bir serssem gibi gezerim,
Ne uyêrım, ne iyerim,
Ne olêr, bilmää isterim.
Sevgimdän gölgä olêrım.

Saçların dalga gibi,
Gözlerin güvem gibi.
Gaytan gibi kaşların.
Düşümä girer her gün.

Allahım, nedän bu zeet?
Yaşlardan da dilim genç,
Ama hep gelir kuvet
Ürääm deer, ki dur vazgeç.

Ama hep tatlı sesin,
Canımı raatsiz eder,
Maavi renkli bakışın
Sev, vazgeçmä hep söleer.

İÇİNDEKİLÄR

Önsöz.....	3
Vasil KRİSTOV.....	5
Nadi LOZOVA.....	9
Lena MOKANU.....	15
Lena FIÇICI.....	19
Kristina KAPUŞÇULU.....	22
Anna BOGDAN.....	25
Nikolay ESİR.....	29
Katerina GANEVA.....	36
Mihail KÜRKCÜ.....	40
Anjela MUTKOGLU.....	42
Afanasiy GERMEK.....	46
İlya HACI.....	51

